

Dubbels van de typografieboeken A en B van de abdij van Park in het Algemeen Rijksarchief te Brussel: een vijfde groot kaartboek van de hand van Joris en Guiliam Subil?

In 1971 publiceerde F. Maes een lijst van de kaarten van de abdij van Park-Heverlee bewaard op het Algemeen Rijksarchief te Brussel¹⁾. Hij baseerde zich hiervoor op de inventaris van het kerkelijk archief van Brabant door A. D'Hoop²⁾. De plattegronden werden ondergebracht in de collecties *Kaarten en plattegronden in handschrift*, nrs. 936-938³⁾ en *Kaarten en plattegronden, inventaris in handschrift*, nrs. 221, 1002-1004 en 1068-1075⁴⁾. In dit artikel kon F. Maes reeds melding maken van de aankoop van elf plattegronden van de abdij van Park-Heverlee door het Algemeen Rijksarchief bij een Brussels antiquair⁵⁾. Deze plattegronden werden geïnventariseerd in de collectie *Kaarten en plattegronden, inventaris in handschrift*, nrs. 8186-8196. Ze dateren uit de periode 1651-1663 en werden vervaardigd door vader Joris en zoon Guiliam Subil op verzoek van abt Libert de Paepe. Elke plattegrond bestaat uit een dubbel geplooid vel papier van ca. 52 op 37,5 cm.

Na vergelijking besloot L. Vanhove dat de nummers 1002-1004, 1068-1075 en 8186-8196 «dubbels van kaarten uit de typografieboeken» waren, bewaard in het archief van de abdij van Park-Heverlee⁶⁾. Dit is een belangrijk besluit, temeer daar zowel F. Maes als L. Vanhove maar over gedeeltelijke informatie beschikten. Inderdaad, dezelfde Brusselse

¹⁾ F. MAES, *Inventaris van de figuratieve kaarten in het abdijsarchief van Park, Heverlee, in Mededelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring voor Leuven en omgeving*, XI, 1971, p. 33-34.

²⁾ A. D'HOOP, *Inventaire général des archives ecclésiastiques du Brabant*, 3, 1922, p. 347-348.

³⁾ De nrs. 939-940 hebben betrekking op de abdij van Vrouwenpark te Wezemaal, een fout die F. Maes van A. D'Hoop overnam.

⁴⁾ De nrs. 936-937 van de *Kaarten en plattegronden in handschrift*, en nr. 221 van de *Kaarten en plattegronden, inventaris in handschrift* laten we hier verder buiten beschouwing. Zij hebben niets te zien met de kaartboeken die voor abt Libert de Paepe werden vervaardigd door vader en zoon Subil.

⁵⁾ F. MAES, *o.c.*, p. 34.

⁶⁾ TA = "Typographieboek 1665" met 93 plattegronden op perkamenten bladen (fol. 1-180) en TB = "Typographie boek 1665" met 96 plattegronden op papier (fol. 1-333). L. VANHOVE, *De kaartboeken van de abdij van Park-Heverlee*, in H. VAN DER HAEGEN, F. DAELEMANS en E. VAN ERMEN, eds., *Oude kaarten en plattegronden. Bronnen voor de historische geografie van de Zuidelijke Nederlanden (16de-18de eeuw)*, (Archief- en Bibliotheekwezen in België. Extranummer 31), Brussel, 1987, p. 132 en voetnoot 29.

antiquair bood in de loop van 1970 en 1971 nog viermaal plattegronden van de abdij van Park-Heverlee aan, blijkbaar komend uit hetzelfde kaartboek, maar allemaal losse vellen:

- zeven op 6 oktober 1970 (*Kaarten en plattegronden, inventaris in handschrift*, nrs. 8197-8203);
- zeven op 20 oktober 1970 (*Kaarten en plattegronden, inventaris in handschrift*, nrs. 8204-8210);
- 51 op 21 januari 1971 (*Kaarten en plattegronden, inventaris in handschrift*, nrs. 8214-8264);
- twee op 7 december 1971 (*Kaarten en plattegronden, inventaris in handschrift*, nrs. 8282-8283).

Al deze plattegronden hebben dezelfde kenmerken als boven aangegeven.

Deze verspreide acquisitie door het Algemeen Rijksarchief maakte dat de toenmalige dienstdoende archivaris aan iedere plattegrond een aanwinstnummer gaf. Daarbij werd niet op de folionummers van de plattegronden gelet, die telkens rechtsboven zijn aangebracht. Het op volgorde steken van de folio's leverde een bijna volledig kaartboek op. De vergelijking met beide typografieboeken bevestigde dit alleen maar⁷⁾.

Op 16 april 1991 kreeg het Algemeen Rijksarchief van een Leuvens antiquair een «Park»plattegrond aangeboden van de hand van Guiliam Subil, gefolieerd 187-188. De plattegrond werd geïnventariseerd in *Kaarten en plattegronden, inventaris in handschrift*, nr. 8927. Alhoewel het blad in onze foliëring kon worden ingepast, betwijfelen we dat het kaartblad oorspronkelijk tot het kaartboek behoorde. In ieder geval is er in de index geen verwijzing naar deze folio's te vinden. Op de keerzijde van fol. 188 is er een verklaring van de Leuvense landmeter P.L.L. Gens, gedateerd 12 november 1776. Op de plattegrond van Guiliam Subil had hij in opdracht de limieten van de geestelijke jurisdicties tussen Nieuwrode en Sint-Pieters-Rode aangeduid. Hierover was namelijk voor de officiaal van het aartsbisdom een geschil voorgelegd tussen de pastoor en tiendheffer van Nieuwrode, E.H. Devos, en de pastoor van Sint-Pieters-Rode, E.H. Stas.

Er zijn nog enkele voorbeelden voorhanden dat landmeters uit latere perioden de plattegronden van de Tiense landmeters Joris en Guiliam Subil gebruikten. Op de erfkaart van Park (fol. 1-2) werden op 16 augustus 1714

⁷⁾ Wij danken de heer L. Vanhove zeer hartelijk voor het ter beschikking stellen van zijn nota's.

aanvullingen aangebracht door Lambert Bauterlé. Hij baseerde zich op de opmetingen van de Leuvense landmeter Guillielmus (of Guiliam) De Roy. Dit is ook het geval voor de erfkaart van Oorschot (fol. 129-130). Landmeter Michielssen verklaarde in januari 1672 op verzoek van de proost van Oosterhout verschillende landen en weiden gelegen onder «Heijbeke onder Nispen», eigendom van de abdij van Park-Heverlee, te hebben opgemeten.

De plattegrond van de hoeve Ter Munck onder Egenhoven (fol. 8, *Kaarten en plattegronden, inventaris in handschrift*, nr. 8215) is niet zoals in het Typografieboek B van de hand van Joris Subil, maar van Guiliam Mortier. Vervaardigd in 1685 werd hij misschien nadien tussengevoegd. In de index wordt nochtans geen verwijzing naar dit folionummer gemaakt. De plattegrond van Pont-à-Celles (fol. 200-201) is gedateerd «6 juli 1612». De overeenkomende plattegrond in Typografieboek B is van de hand van G. De Roy⁸). Op de plattegrond van Baal en Betekom (fol. 180-181) deed landmeter G. De Roy in juli 1617 de opmeting van de percelen 1-4.

Tot slot willen wij de lezer nog verwijzen naar de beschrijving van de kaarten die wij zullen publiceren in onze herwerking van de inventaris van de collectie *Kaarten en plattegronden, inventaris in handschrift*.

Kongostraat 19
B-8310 Assebroek (Brugge)

LUC JANSSENS
Algemeen Rijksarchief

BIJLAGE

Hieronder stellen we het kaartboek summier voor door in een tabel de volgende gegevens te plaatsen: het folionummer van het kaartboek van het Algemeen Rijksarchief, het inventarisnummer (eigenlijk beter aanwinstnummer genoemd), de plaats en omschrijving van het goed, de overeenkomende folio's in de typografieboeken A en B.

Fol.	inv. nr.	Plaats en omschrijving van het goed	TA	TB
1-2	1068	Park: allodium, erfpacht	1-2	1-2
3-4	1069	Park: cijnskaart	niet	4-5
5-6	1075	Heverlee: allodium, erfpacht	9-10	7-8
7	8214	Heverlee: allodium, erfpacht	niet	niet
9-10	8283	Heverlee: tiendkaart	11-12	13-14
11-12	8203	Oud-Heverlee: allodium, erfpacht	niet	16-17

⁸) F. MAES, *o.c.*, p. 24.

13-14	8216	Oud-Heverlee: cijnskaart	13-14	19-20
15-16	8217	Sint-Joris-Weert		
10	8217	Sint-Joris-Weert: cijnskaart	15-16	22-23
17-18	8218	Blanden: cijnskaart	17-18	niet
19-20	8197	Blanden: allodium, erfpacht	18v	28-29
21	-			
22	8219	Bierbeek, Haasrode: allodium, erfpacht	19-20	31-32
23-24	8220	Bierbeek: allodium	niet	37
25-26	8221	Bierbeek: cijnskaart	niet	38-39
27-28	-			
29-30	8202	Hamme-Mille, Nethen (Weys, Pécrot)		
31-32	8222	Archennes: allodium, tiendkaart, erfpacht	27-28	48-49
33-34	-			
35-36	8223	Bossut-Gottechain: cijnskaart		53
	8223	Archennes, Pécrot: cijnskaart		52
37	8224	Nodebais: allodium, erfpacht	34r	57
38	-			
39-40	8225	Deurne, Bevekom: erfkaart	35-36	niet
41-42	8226	Deurne, Bevekom: cijnskaart	37-38	61-62
43-44	8186	Bevekom: allodium	39-40	64-65
45-46	8227	Hontsem: allodium	43-44	67-68
47-48	8228	Roosbeek: cijnskaart		
	8228	Hontsem, Verrijck, Willebringen: cijnskaart	41-42	70
49-50	8229	Verrijck: allodium, erfpacht	43r	73-74
51-52	8230	Meldert: allodium, erfpacht	44v	76-77
53-54	8231	Hoegaarden, Meldert, Sluis: allodium, erfpacht		45-46 79-80
55	8232	Hoegaarden (Sint-Katelijne-Houtem), Meldert: cijnskaart	47v	83
	8232	Hoegaarden (Aalst, Couberghen): leen, cijnskaart	48r	84
57-58	8199	Hoegaarden, Outgaarden: allodium, erfpacht	49-50	86-87
59-60	8208	Hoegaarden, Outgaarden: cijns, leen	51-52	89-90
61-62	8233	Mélin: allodium, erfpacht	55-56	92-93
63-64	8234	Tienen: erfpacht	57-58	96-97
65-66	1004	Neerwinden, Overwinden	33v	100
	1004	Hakendover, Goetsenhoven	59-60	100v
67-68	8235	Neerhespen: cijnskaart	62v	104
	8235	Orsmaal-Gussenhoven: allodium	61v	102
	8235	Landen: allodium	niet	103
69-70	1002	Neerlanden: allodium, erfpacht	63-64	105-106
	1002	Neerlanden: cijnskaart	64v	107
71-72	8187	Attenhoven: allodium, erfpacht	65-66	108-109
73-74	8188	Walsbets: cijnskaart	69-70	115-116
75-76	-			

77-78	8200	Gingelom: cijnskaart	71-72	121-122
79-80	8201	Niel-bij-Sint-Truiden: allodium, erfpacht	73-74	124-125
81	8236	Wilderen, Duras: allodium, cijnskaart	76v	127
82	-			
83-84	8237	Zoutleeuw: allodium, erfpacht	77-78	128
85	8238	Neerlinter: allodium, erfpacht	62v	133
86	-			
87	8239	Vissenaken: allodium	81	137
88	8240	Bunsbeek: allodium, erfpacht	82	138
89	8241	Meensel-Kiezegem, Binkom: allodium	83-84	140
90	-			
91-92	8189	Kerkom, Butsel: allodium, erfpacht	85-86	143-144
93-94	1070	Lubbeek: erfkaart	87-88	niet
95	-			
96	8242	Pellenberg: cijnskaart	89v	152
97-98	1071	Lubbeek: cijnskaart	89-90	156-157
99-100	1072	Lubbeek: cijnskaart	91-92	156-157
101-102	1073	Lubbeek: houttienden	93-94	159-160
103-104	-			
105-106	-			
107-108	8243	Sint-Pieters-Rode: allodium, erfpacht	99-100	170-171
109-110	-			
111-112	8244	Sint-Pieters-Rode: cijnskaart	101-102	173-174
113-114	-			
115-116	8190	Nieuwrode: allodium	100v	184-185
117-118	8245	Niet gespecificeerd		
119-120	8246	Holsbeek: erfkaart	niet gen.	niet
121	8247	Linden: tiendkaart	niet	194
122	-			
123-124	8248	Scherpenheuvel: allodium, erfpacht	niet	196-197
125-126	8206	Scherpenheuvel: cijnskaart	niet	199-200
127-128	8249	Zichem, Testelt, Messelbroek: allodium, erfpacht	111-112	202-203
129-130	8198	Oorschot: allodium	113-114	205-206
	8198	<i>Nispen</i>		
131-132	-			
133-134	-			
135-136	8250	Leuven: erfkaart		niet niet
137	8251	Leuven, Wilsele: allodium	niet	218
138-139	1074	Bertem, Leefdaal: allodium, erfpacht	117-118	219-220
140-141	1003	Bertem, Korbeek-Dijle, Leefdaal: erfpacht, cijns, erfpacht	119-120	226-227
142-143	8253	Loonbeek: allodium, erfpacht		
	8253	Sint-Agatha-Rode: allodium, erfpacht		
	8253	Leefdaal: allodium, erfpacht	123-124	230-231

44-145	8207	Huldenberg: allodium	125-126	233-234
146-147	8254	Tervuren, Vossem: allodium, tiend, erfpacht	129-130	236-237
148-149	8255	Vossem: cijnskaart	129r	243-244
150	-			
151	8256	Tervuren: allodium, erfpacht	130v	246-247
152-153	-			
154-155	8257	Oppem: allodium		
	8257	Oppem		niet
254-255				
156-157	8258	Sint-Pieters-Woluwe (Stokkel)	133-134	niet
158-159	8259	Wezembeek-Oppem (Stokkel): cijnskaart	135-136	260-261
160-161	8191	Nossegem: allodium	139-140	263-264
162-163	8210	Melsbroek: allodium, erfpacht	140v	266-267
164-165	8209	Humelgem (Steenokkerzeel): cijnskaart	141-142	269
	8209	Humelgem (Steenokkerzeel): allodium	141-142	270
166-167	8260	Winksele: cijnskaart, allodium, erfpacht	143-144	272-273
168-169	8192	Tildonk, Herent: allodium	145-146	275-276
170-171	-			
172-173	-			
174-175	8193	Wakkerzeel, Tildonk, Herent: erfpacht, cijns, leen	149-150	286-287
176-177	8194	Werchter: allodium, erfpacht	156v	289-290
178-179	8205	Veldonk: allodium, erfpacht	155-156	292-293
180-181	8195	Baal, Betekom: allodium, erfpacht	155v	295-296
182-183	8196	Werchter, Rotselaar: cijns	157-158	niet
184-185	-			
186	-			
[187-188	8927	Nieuwrode, Sint-Pieters-Rode: tiendkaart	niet	niet]
189	8261	Haacht: allodium, cijns, erfcijns	163-164	309-310
190-191	8204	Boortmeerbeek: allodium, cijns		313
	8204	Hever: allodium	169-170	314
192-193	-			
194-195	8282	Rotselaar: tiend, allodium, cijns	171-172	320-321
196-197	8262	Brussel: refugie	173-174	323-324
197v	8262	Sint-Joost-ten-Node: Patmos	niet	325
198-199	-			
200-201	8263	Pont-à-Celles	177-178	332-333
-	8264	Index	niet	index

Bijgevoegd zijn twee bladen (6 pagina's) met een alfabetische plaatsnamenindex.